

Bříza ojcovská

Betula oycoviensis(Besser) L.

Stupeň ohrožení: C1

POPIS

Bříza ojcovská je statný keř nebo i menší stromek s křivolakým, často větveným kmenem, dorůstající až 5 m výšky. Koruna je nepravidelná, celkem hustá, hlavně při okraji olistěná. Kůra na starších kmíncích je šedobílá, na mladých prýtech červenavě hnědá, hustě pokrytá voskovými žlázkami. Na brachyblastech bývá i 4-6 listů. Listy se tvarem podobají listům břízy bělokoré, mají po obvodu obvykle jednoduché zuby, jsou však menší – do 3 cm, mají 4-6 párů postranních žilek, žilnatina je oboustranně vyniklá a červenavý řapík. Samičí jehnědy vyrůstají na brachyblastech, jsou dlouhé asi 2 cm. Podpurné šupiny s bočními laloky zpět zahnutými, širšími než lalok střední. Nažky s křídlatým lemem dvakrát širším než vlastní semeno. Plodí velmi brzy, často již v druhém roce. Tvoří snadno výmladky. Z kořenů neobráží.

EKOLOGICKÉ NÁROKY

Shoduje se s ekologickými nároky břízy bělokoré. Je světlomilná, snášející vysychavé a na živiny chudé půdy. Pionýrská dřevina surových půd. V ČR se nachází zejména na západních expozicích a v nadmořské výšce 540-670 m (lokalita u Kadaně). Výskyt druhu byl zaznamenán ve 2 třídách fytocenologického systému, a to třídě *Querco-Fagetea* a *Quercetea Robori-petraeae*.

ROZŠÍŘENÍ

Malý, endemický druh známý teprve z konce minulého století z několika izolovaných lokalit v Polsku (Ojców), Dánsku, Švédsku a Ukrajině. Na našem území je teprve v posledních desíletích známá lokalita mezi obcemi Pavlovem a Volyní u Kadaně v SZ Čechách, snad i jinde (Džbán).

PŘÍČINY OHROŽENÍ

Je to jedna z dendrologických zvláštností našeho území. Hybridní druh, který vznikl pravděpodobně křížením druhů *Betula pendula* a *B. szaferi* - dnes se vyskytuje v jižním Polsku. Velmi vzácná (1-2 lokality v ČR) lze ji zařadit mezi kriticky ohrožené druhy – hybridizace s *B. pendula* je možná. V Polsku též ze zákona chráněna. Problémem je také zapojování porostů. Je vázána na specifická stanoviště, špatně se generativně rozmnožuje – absence zmlazení, okus zvěří.

SEZNAM LITERATURY

GRULICH V., 2012. *Red List of vascular plants of the Czech Republic, 3rd edition. Preslia* 84: 631–645.

HOLUB J., 2000. *Černá listina vymizelých taxonů květeny České republiky a Slovenské republiky. Preslia* 72: 167-186.

HOLUB. J. & PROCHÁZKA F., 2000. Red list of vascular plants of the Czech Republic - 2000. Preslia 72: 187-230.

PROCHÁZKA F. (ed.), 2001. Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000).

MORAVEC J., 1988. *Přehled vyšších vegetačních jednotek*. In: Květena ČSR 1. HEJNÝ S., SLAVÍK B. (eds.). Academia, Praha, pp. 52–64.

RASMUSSEN K. K., KOLLMANN J., 2007. *Genetic diversity, spatial patterns, and growth of root sprouts in a temperate tree at the northern distribution limit*. Écoscience, 14 (2): 250–258.

SKALICKÝ V., 1998. *Fytogeografické členění ČSR*. In: Květena ČSR, 1. HEJNÝ S., SLAVÍK B. (eds.). Academia, Praha, pp. 103–121.

ÚRADNÍČEK L., MADĚRA P., TICHÁ S., KOBLÍŽEK J., 2010. *Woody plants of the Czech Republic*. Lesnická práce, Kostelec nad Černými lesy, pp. 368.

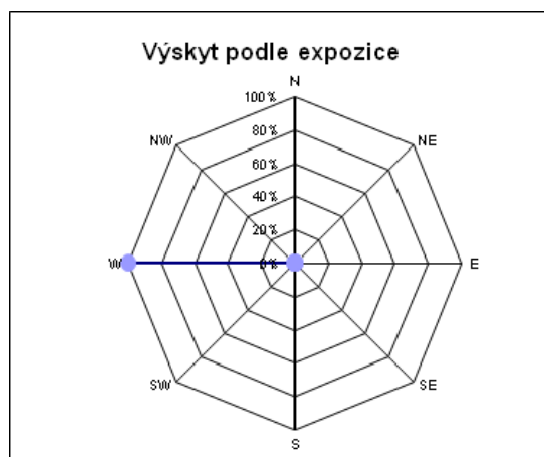
KŘÍŽ Z., 1990. *Betulaceae*. In: Květena České republiky, vol. 2, HEJNÝ S., SLAVÍK B. (eds.), Academia, Praha

HROUDA L., CHRTEK J. JUN., KAPLAN Z., KIRSCHNER J., KUBÁT K. & ŠTĚPÁNEK J. [eds.], 2002. *Klíč ke květeně České republiky*. Academia, Praha

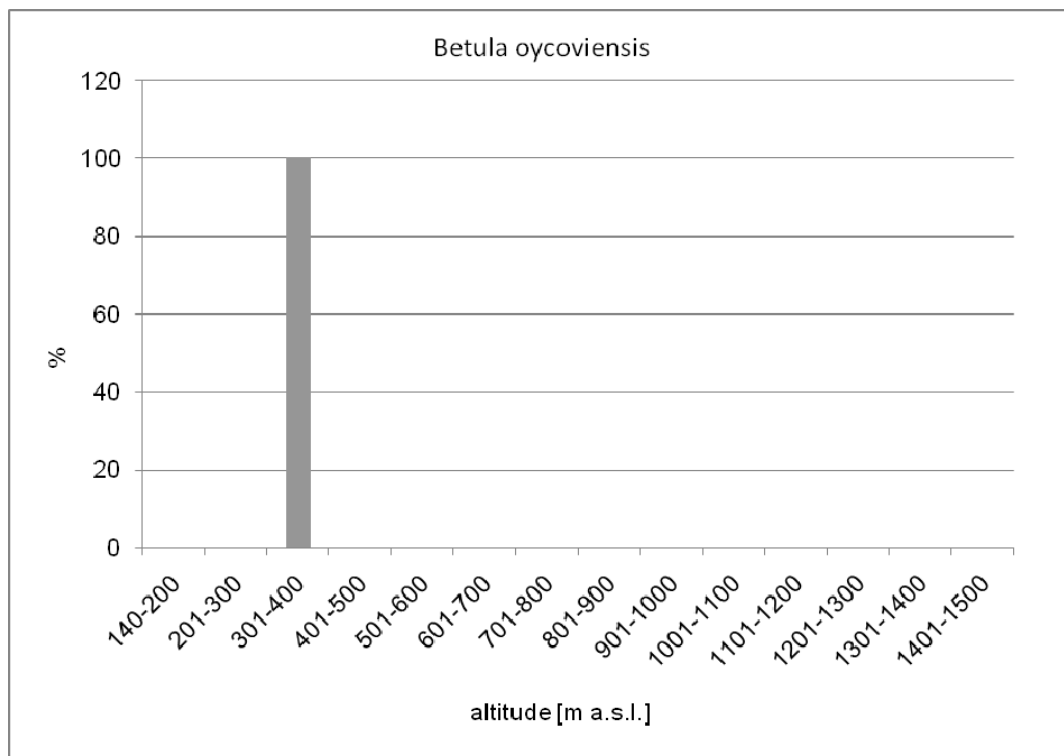
HOLUB J., 2000. *Černá listina vymizelých taxonů květeny České republiky a Slovenské republiky*. Preslia 72: 167-186.

HOLUB. J. & PROCHÁZKA F., 2000. *Red list of vascular plants of the Czech Republic - 2000*. Preslia 72: 187-230.

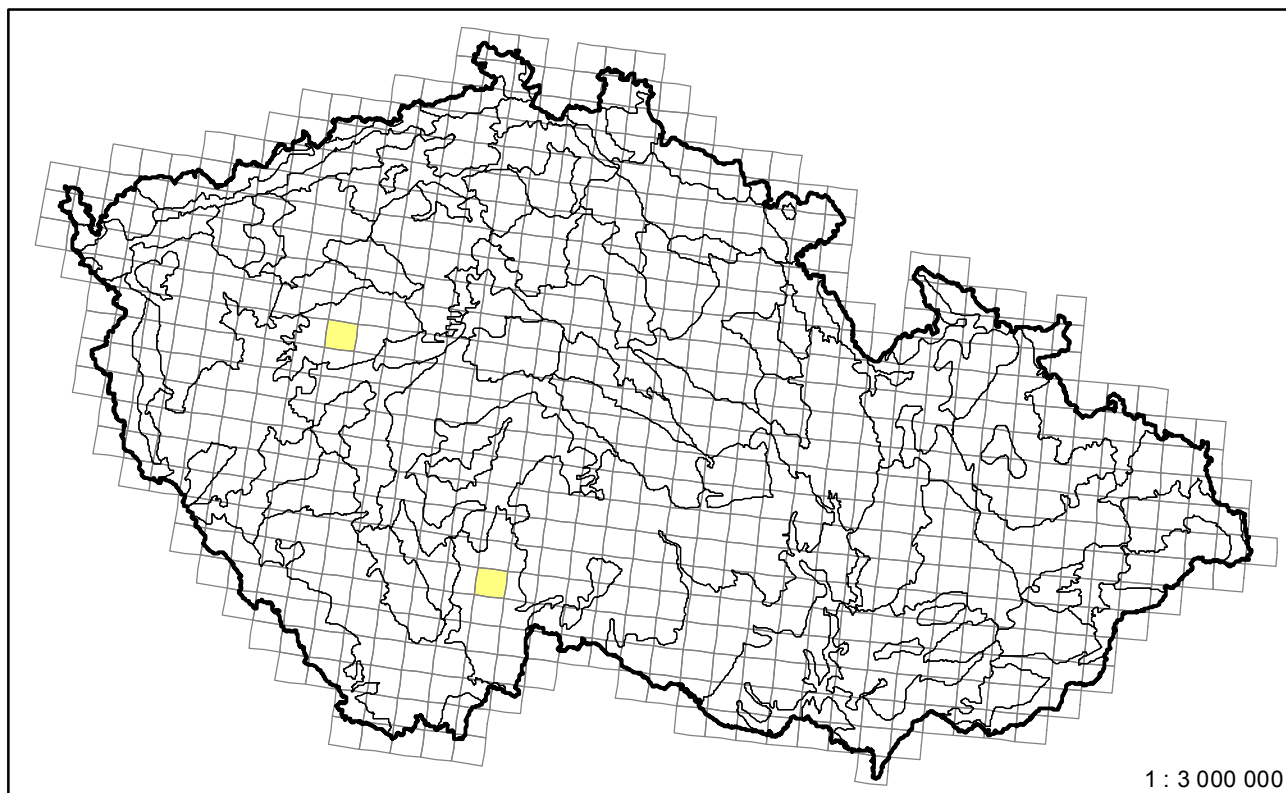
Procházka F. (ed.), 2001. *Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000)*. Příroda 18: 1-166.

Výskyt podle nadmořské výšky

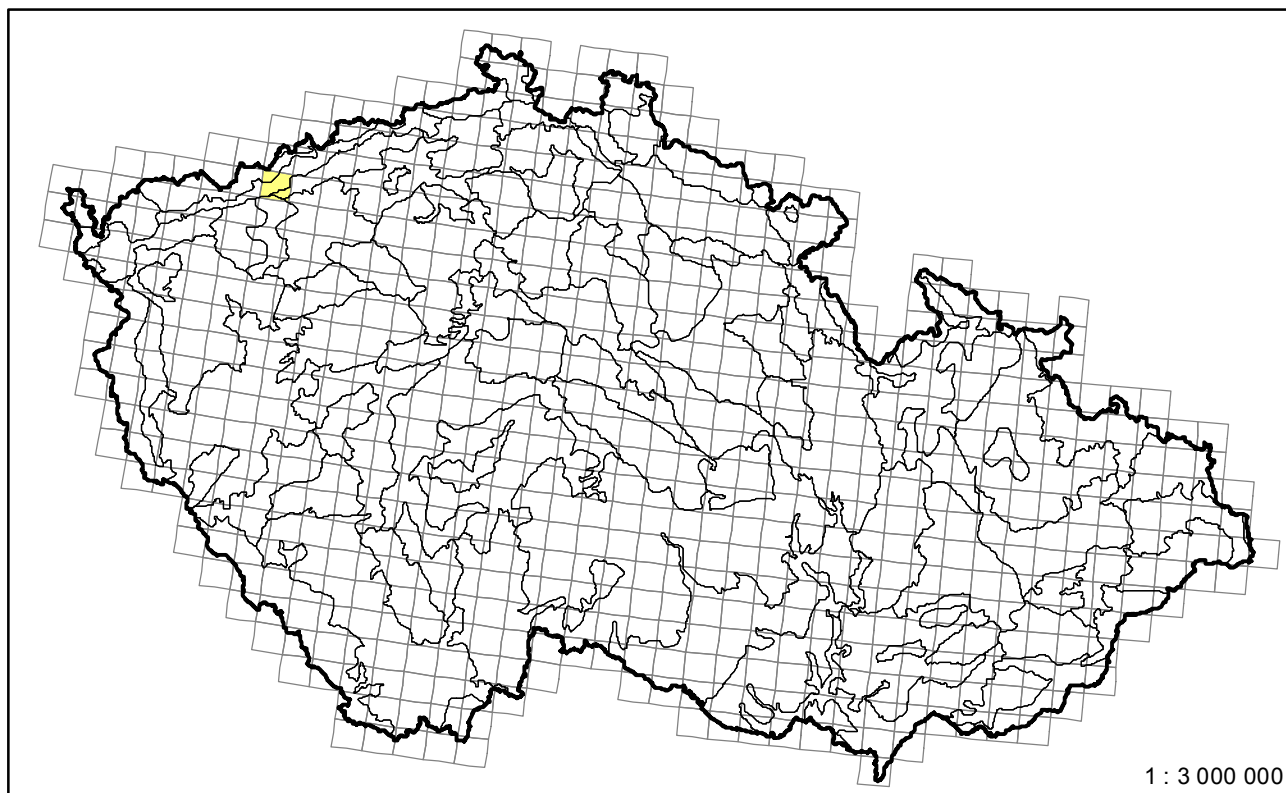

Výskyt do roku 2000

počet lokalit 1

Výskyt po roce 2001

počet lokalit 4